

Sygn. akt *III AUa 64/15*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 października 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Cierpiał (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Cyran

SSA Marta Sawińska

Protokolant: insp.ds.biurowości Agnieszka Perkowicz

po rozpoznaniu w dniu 7 października 2015 r. w Poznaniu

sprawy **A. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

o emeryturę

na skutek apelacji **Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.**

od wyroku Sądu Okręgowego w Zielonej Górze

z dnia 17 września 2014 r. sygn. akt IV U 1249/14

zmienia zaskarżony wyrok o tyle, że przyznaje wnioskodawcy prawo do emerytury poczynając od dnia 25 października 2014 r.

SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Ewa Cyran
--------------------	----------------------	---------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 kwietnia 2014 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił A. W. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, wobec niewykazania przez niego 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł A. W..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 17 września 2014 r., wydanym w sprawie o sygn. IV U 1249/14, Sąd Okręgowy w Zielonej Górze, Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. z dnia 29 kwietnia 2014 r., znak (...), w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy A. W. prawo do emerytury począwszy od 28 lutego 2014 r.

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia i rozważania:

A. W. urodził się w dniu (...)

We wniosku z dnia 28 lutego 2014 r., skierowanym do organu rentowego, odwołujący A. W. domagał się ustalenia prawa do emerytury przewidzianej przepisem art. 184 ustawy o emeryturach i rentach, a ponadto oświadczył, iż jest członkiem OFE i wniósł jednocześnie o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa.

Sąd Okręgowy ustalił, że w okresie od 30 października 2013 r. do 27 kwietnia 2014 r. wnioskodawca pobierał świadczenie rehabilitacyjne oraz że na dzień 1 stycznia 1999 r. udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze **28 lat, 2 miesiące i 13 dni**, w tym uznany przez organ rentowy za udowodniony okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach w wymiarze **11 lat, 6 miesięcy i 1 dnia, tj.:**

- od 2.10.1972 r. do 27.10.1977 r. – w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w N. na stanowisku monter konstrukcji żelbetonowych,
- od 2.11.1979 r. do 31.07.1980 r. – w L. Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w N. na stanowisku monter konstrukcji żelbetonowych,
- od 1.08.1980 r. do 30.04.1981 r. – w Kombinacie (...) w D. na stanowisku spawacz elektryczny,
- od 2.08.1993 r. do 2.08.1995 r. – w (...) Zakładach (...) w N. na stanowisku spawacz,
- od 2.05.1997 r. do 10.07.1998 r. – w (...) Zakładach (...) w N. na stanowisku ślusarz remontowy – maszynista sprzężarek,
- od 20.07.1998 r. do 5.11.1998 r. – w (...) S. A. w Z. na stanowisku spawacz.

Sąd I instancji ustalił jednocześnie, że wnioskodawca uprawnienia do wykonywania zawodu spawacza zdobył w roku 1972 r. w czasie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) oraz że w (...) został zatrudniony na stanowisku nazwanym ślusarz-spawacz, jednak w rzeczywistości pracował jako spawacz, przy spawaniu elektrycznym i gazowym rurociągów wentylacyjnych. Osobno w brygadzie zatrudnieni byli (oprócz spawaczy) także ślusarze i gdy zachodziła potrzeba pomocy ślusarzom wnioskodawca wykonywał również takie czynności, które głównie polegały na pracach pomocniczych przy trasowaniu i montażu elementów z blach oraz na pomocy przy podnoszeniu dużych elementów rur celem ich złączenia, skręcenia. Wszystkie czynności ślusarskie jakie wykonywał wnioskodawca związane były jednak z pracami spawacza i dla potrzeb spawania. Wnioskodawca pracował tak stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez cały okres zatrudnienia w (...) (tj. od 1.05.1981 r.), za wyjątkiem okresu od 2.05.1997 r. do 10.07.1998 r., kiedy wykonywał czynności ślusarza remontowego i obsługiwał sprzężarkę (do jego zadań należała wówczas obsługa tego urządzenia, jego remontowanie i konserwacja).

Sąd Okręgowy wskazał, że pozwany organ rentowy przyjął za udowodnione okresy zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach od 2.10.1972 r. do 27.10.1977 r. i od 2.11.1979 r. do 31.07.1980 r. w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w N., od 1.08.1980 r. do 30.04.1981 r. w Kombinacie (...) w D., od 2.08.1993 r. do 2.08.1995 r., od 26.08.1995 r. do 30.04.1997 r. i od 2.05.1997 r. do 10.07.1998 r. w (...) Zakładach (...) w N. i od 20.07.1998 r. do 5.11.1998 r. w (...) S. A. w Z. - na podstawie świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

Przedmiotem oceny Sądu I instancji było natomiast ustalenie, czy zasadnie pozwany odmówił zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych nadto okresu pracy wnioskodawcy w (...) Zakładach (...) w N. od 1.05.1981 r. do 1.08.1993 r. Zdaniem Sądu Okręgowego przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca również w okresie od 1.05.1981 r. do 1.08.1993 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako spawacz elektryczny i gazowy, a zatem pracę kwalifikowaną jako praca w szczególnych warunkach wymienioną w dziale XIV poz. 12 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.). Jakkolwiek ze świadectwa pracy wnioskodawcy i świadectwa wykonywania pracy w warunkach szczególnych wynika, że wnioskodawca w spornym okresie zatrudniony był oficjalnie na stanowisku ślusarza-spawacza, to jednak w świetle zeznań świadków H. S. i Z. M., którzy pracowali z wnioskodawcą w (...) w N. i mieli z nim codzienny kontakt oraz samego wnioskodawcy (które Sąd Okręgowy uznał za wiarygodne), przyjąć należało, iż około 90%, a najczęściej 100%, wykonywanych codziennie przez wnioskodawcę czynności w przedmiotowym okresie były pracami spawalniczymi przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym, bowiem wykonywał prace przy spawaniu rur wentylacyjnych, a wykonywane ewentualnie czynności ślusarskie miały jedynie na celu przygotowanie elementów do spawania i tylko z tymi czynnościami związanymi. Świadkowie zgodnie przy tym zeznali, że do typowych prac ślusarskich w zakładzie zatrudniano ślusarzy i w ich brygadzie też byli ślusarze, którzy wyłącznie takimi czynnościami się zajmowali, a spawacze co najwyżej pomagali im w niektórych czynnościach (głównie przy podnoszeniu dużych elementów rur celem ich skręcenia, połączenia). Świadkowie potwierdzili nadto zgodnie, iż wnioskodawca przez cały znany im okres jego zatrudnienia pracował wyłącznie jako spawacz i nie był przesuwany do innych prac, w tym w szczególności prac ślusarskich.

W świetle powyższego, Sąd I instancji uznał, że również w okresie pracy wnioskodawcy w (...) Zakładach (...) w N. od 1.05.1981 r. do 1.08.1993 r. odwołujący wykonywał pracę spawacza, a zatem pracę kwalifikowaną jako praca w szczególnych warunkach, wymieniona w dziale XIV poz. 12 wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

W konsekwencji Sąd Okręgowy stwierdził, że A. W. legitymuje się co najmniej 15-letnim okresem pracy wykonywanej w szczególnych warunkach i w związku z tym spełnił wszystkie przesłanki do uzyskania emerytury z chwilą ukończenia 60-go roku życia.

Mając powyższe na względzie Sąd Okręgowy uznał wniesione odwołanie za zasadne, z uwagi na co na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz przepisów prawa materialnego - art. 32 i art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 1998 r., Nr 162 poz. 1118 ze zm.) oraz § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz działu XIV poz. 12 wykazu A, stanowiącego załącznik do powyższego rozporządzenia, wyrokiem z dnia 17 września 2014 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury począwszy od 28 lutego 2014 r.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z., zaskarżając go w części – tj. w zakresie daty przyznania prawa do emerytury, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego poprzez błędne zastosowanie art. 100 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury w dacie pobierania przez wnioskodawcę świadczenia rehabilitacyjnego.

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach od daty zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Wniesioną przez organ rentowy apelację uznać należy za zasadną.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów, przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c.

W konsekwencji Sąd Apelacyjny w pełni podzielił wszelkie ustalenia Sądu I instancji i przyjął je za własne, bez potrzeby ponownego ich przytaczania, z tą jednak różnicą, że A. W. pobierał świadczenie rehabilitacyjne do dnia 24 października

2014 r. (a nie do dnia 27 kwietnia 2014 r., jak ustalił Sąd Okręgowy). Fakt pobierania świadczenia rehabilitacyjnego znajduje potwierdzenie w dokumentach organu rentowego, także wnioskodawca podczas rozprawy apelacyjnej w dniu 7 października 2015 r. przyznał, że pobierał świadczenie rehabilitacyjne do dnia 24 października 2014 r.

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego, Sąd Apelacyjny podzielił również w ocenę prawną dokonaną przez Sąd Okręgowy, z wyjątkiem daty początkowej, od której należało przyznać wnioskodawcy prawo do emerytury.

Wskazać należy bowiem, że przepis art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 1998 r., Nr 162 poz. 1118 ze zm.), zwanej dalej „ustawą emerytalną”, stanowi, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40 ustawy emerytalnej, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy emerytalnej (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27,

przy czym zgodnie z art. 184 ust. 2 ustawy emerytalnej, emerytura powyższa przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Zgodnie zatem z wymogiem określonym w art. 184 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, ubezpieczony musi spełniać ogólny warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego wskazanego w art. 27 ust. 1 pkt 2 ustawy emerytalnej, wynoszący dla mężczyzn co najmniej 25 lat.

Odnosnie zaś wymogu określonego w art. 184 ust. 1 ustawy emerytalnej, wskazać należy, że przepis art. 32 ust. 1 ustawy emerytalnej przewiduje dla ubezpieczonych będących pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze prawo do emerytury w wieku niższym niż określony w art. 27 ust. 2 i 3 ustawy emerytalnej. Jednocześnie z przepisu art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej wynika, że dla celów ustalenia uprawnień do wcześniejszej emerytury pracownika zatrudnionego w szczególnych warunkach uważa się pracownika zatrudnionego przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, zaś zgodnie z art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1 tego przepisu, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 tego przepisu przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, którymi w niniejszej sprawie jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8 poz. 43 ze zm.), zwane dalej „rozporządzeniem”. To samo rozporządzenie określa wymagany okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, którego osiągnięcia dla uzyskania prawa do emerytury w obniżonym wieku wymaga art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej.

Odnosnie wieku emerytalnego oraz wymaganego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że mężczyzna, będący pracownikiem, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat,
2. wiek emerytalny osiągnął w czasie zatrudnienia lub w ciągu 5 lat od ustania zatrudnienia,
3. ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zgodnie zaś z wykazem A, stanowiącym załącznik do powyższego rozporządzenia, w Dziale XIV, poz. 12, jako praca w szczególnych warunkach, której wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego, wymienione zostały prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym i atomowowodorowym. Przy czym, stosownie do

treści § 2 ust. 1 rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń w wysokości i na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Przepis ten wymaga zatem wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a wymogi te winny zostać spełnione łącznie.

Biorąc pod uwagę, że bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołujący posiada łączny okres pracy w szczególnych warunkach w wymiarze **11 lat, 6 miesięcy i 1 dnia** (tj. okresy od 2.10.1972 r. do 27.10.1977 r., od 2.11.1979 r. do 31.07.1980 r., od 1.08.1980 r. do 30.04.1981 r., od 2.08.1993 r. do 2.08.1995 r., od 2.05.1997 r. do 10.07.1998 r. oraz od 20.07.1998 r. do 5.11.1998 r.), zaś z prawidłowych ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że odwołujący także w okresie od 1.05.1981 r. do 1.08.1993 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach jako spawacz w (...) Zakładach (...) w N. (czyli dodatkowo **12 lat i 3 miesiące**), należało stwierdzić, że na dzień 1 stycznia 1999 r. odwołujący posiadał ponad 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach (11 lat, 6 miesięcy i 1 dzień + 12 lat i 3 miesiące = 23 lata, 9 miesięcy i 1 dzień), a tym samym spełnił on przesłankę nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku w postaci posiadania co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. Fakt spełnienia pozostałych warunków nie był sporny.

Jednakże wskazać należy, że słuszny jest podniesiony przez apelujący organ rentowy zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego poprzez błędne zastosowanie art. 100 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach (ustawy emerytalnej) i przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury w dacie pobierania przez wnioskodawcę świadczenia rehabilitacyjnego. Wskazać należy bowiem, że zgodnie z art. 100 ust. 1 i 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa i świadczenia te wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, jednakże nie wcześniej niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Zgodnie zaś z art. 100 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach, jeżeli ubezpieczony pobiera zasiłek chorobowy, **świadczenie rehabilitacyjne** lub wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy wypłacane na podstawie przepisów Kodeksu pracy, prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub renty szkoleniowej powstaje z dniem zaprzestania pobierania tego zasiłku, świadczenia lub wynagrodzenia. Biorąc zaś pod uwagę, że A. W. pobierał świadczenie rehabilitacyjne do dnia 24 października 2014 r. (a nie do dnia 27 kwietnia 2014 r., jak ustalił Sąd Okręgowy), stwierdzić należy, że prawo do renty mogło zostać przyznane wnioskodawcy dopiero od daty zaprzestania pobierania przez niego świadczenia rehabilitacyjnego, a więc od dnia 25 października 2014 r.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd Okręgowy słusznie uznał, że odwołujący spełnił wszystkie przesłanki nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku, z tą tylko różnicą, że błędnie wskazał datę początkową, od której należało przyznać wnioskodawcy prawo do emerytury.

Kierując się powyższymi względami, apelację należało uznać za zasadną i na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienić zaskarżony wyrok o tyle tylko, że prawo do emerytury należało przyznać wnioskodawcy A. W. poczynając dopiero od dnia 25 października 2014 r., co uczynił Sąd Apelacyjny w wydanym wyroku.

SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Ewa Cyran
--------------------	----------------------	---------------